

Rząd wobec epidemii – oceny w pierwszej połowie listopada

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Dynamicznie rosnąca w październiku liczba potwierdzonych zakażeń SARS-CoV-2 i związane z tym wyzwania dla funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej w Polsce przełożyły się na wyraźne pogorszenie ocen polityki rządu. Obecnie, wraz z zahamowaniem liczby odnotowanych zakażeń i wzmożeniem działań mających na celu walkę z epidemią, można mówić o większej stabilizacji opinii o polityce rządu¹.

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

Po wyraźnym pogorszeniu opinii o skuteczności rządu w walce z epidemią, w listopadzie oceny jego działań w tym zakresie nieco się poprawiły. Nadal jednak ponad połowa badanych (52%, o 3 punkty mniej niż w trzeciej dekadzie października) uważa, że rząd źle radzi sobie z epidemią. Starania rządu docenia 41% ankietowanych (o 3 punkty więcej niż poprzednio).

CBOS

RYS. 1. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (366) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 5 do 15 listopada 2020 roku na próbie liczącej 1052 osoby (w tym: 43,0% metodą CAPI, 42,4% – CATI i 14,6% – CAWI).

Opinie o skuteczności rządu w walce z epidemią zależą w głównej mierze od orientacji politycznej i, szerzej, światopoglądowej. Zadowolona z działań podejmowanych przez rząd jest większość badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (68%), natomiast większość identyfikujących się z lewicą oraz politycznym centrum ocenia je krytycznie (odpowiednio 75% i 58%). Ponadto opinie o działaniach rządu są tym lepsze, im częstszy udział w praktykach religijnych.

W elektoratach ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym działania rządu mające na celu zwalczanie epidemii pozytywnie oceniają przede wszystkim potencjalni wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (oraz partii koalicyjnych). Sympatycy pozostałych ugrupowań są na ogół krytyczni w opiniach na temat polityki rządu w tym zakresie.

TABELA 1

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	88	9	3
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	21	75	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	13	83	4
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	12	81	7
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	7	89	4

Wysiłki rządu doceniają przede wszystkim osoby w wieku 55–64 lata (48%) i starsze (59%), badani z wykształceniem podstawowym (57%) i zasadniczym zawodowym (56%), respondenci o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 1500 zł (52%), a w grupach społeczno-zawodowych – rolnicy (58%). Krytyczni w ocenie skuteczności rządu w zwalczaniu epidemii są w głównej mierze ludzie młodzi: do 34. roku życia (68% ocen negatywnych), mieszkańcy największych miast (66%), osoby stosunkowo dobrze wykształcone i sytuowane (72% badanych z wykształceniem wyższym, 72% mających do dyspozycji miesięcznie co najmniej 3000 zł na osobę w gospodarstwie domowym). W grupach społeczno-zawodowych największym krytycyzmem wyróżniają się kadra kierownicza i specjaliści (73%) oraz właściciele firm (75%).

Z analiz wynika, że starsi respondenci, którzy bardziej niż inni boją się zakażenia, mają jednocześnie względnie duże zaufanie do polityki rządu w kwestii zwalczania epidemii. Zależność między deklarowanymi obawami przed zakażeniem a postrzeganiem polityki rządu w tym zakresie pokazuje, że – rzeczywiście – obawom przed możliwością zakażenia towarzyszą lepsze oceny działań rządu.

TABELA 2

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, bardzo się boję	50	41	9
Tak, trochę się boję	46	47	7
Nie, raczej się nie boję	29	65	6
Nie, w ogóle się nie boję	27	69	4

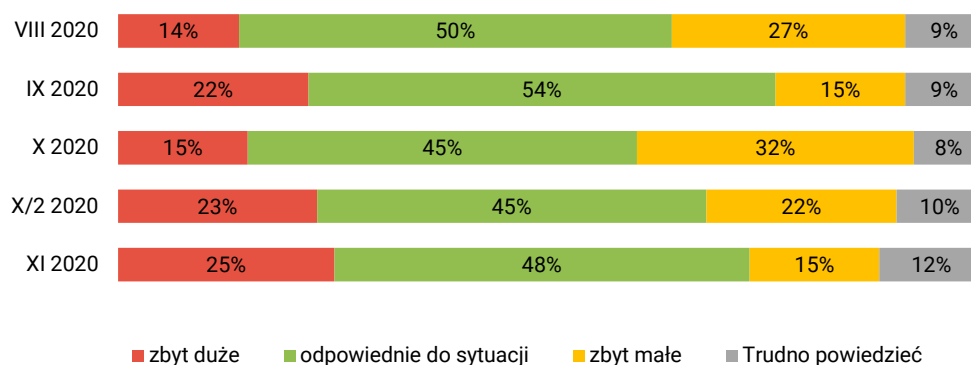
* Pominęto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Lawinowy wzrost liczby zdiagnozowanych zakażeń skłonił rząd do wprowadzenia w listopadzie kolejnych obostrzeń, m.in. objęcia nauką zdalną także uczniów młodszych klas szkół podstawowych, ograniczenia funkcjonowania galerii handlowych, zamknięcia placówek kulturalnych. Dalsze ograniczenia życia społecznego i gospodarczego (i, co zapewne istotne, zahamowanie wzrostu liczby notowanych zakażeń) sprawiło, że w ostatnich tygodniach zmniejszył się odsetek osób przekonanych, że istniejące obostrzenia są niewystarczające (spadek o 7 punktów procentowych w stosunku do ostatniej dekady października). Blisko połowa badanych (48%) uważa, że obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są adekwatne do sytuacji. Pozostali respondenci częściej uznają je za nadmierne (25%) niż za zbyt małe (15%).

Spośród cech społeczno-demograficznych stosunek do istniejących obostrzeń różnicuje przede wszystkim wiek. Im młodszy badani, tym częściej uważają istniejące ograniczenia za zbyt duże: tego zdania jest blisko połowa osób do 24 roku życia (47%). Do grup najbardziej niezadowolonych z polityki rządu w tym zakresie należą właściciele firm: 40% spośród z nich uważa obowiązujące restrykcje za zbyt daleko idące.

CBOS

RYS. 2. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:

Stosunek do istniejących ograniczeń zależy od orientacji politycznej. Za odpowiednie do sytuacji uznaje je większość badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (64%) i tylko niespełna jedna trzecia respondentów identyfikujących się z lewicą (33%), którzy równie często uważają wprowadzone obostrzenia za zbyt duże (33%).

Kwestia skali ograniczeń związanych z epidemią budzi kontrowersje w elektoratach. Większość zdeklarowanych wyborców Prawa i Sprawiedliwości uważa istniejące ograniczenia za adekwatne do sytuacji. Tego zdania jest także największa część sympatyków Koalicji Obywatelskiej. Zwolennicy Konfederacji w większości oceniają wprowadzone restrykcje jako nadmierne. Opinię tę podziela też spory odsetek zdeklarowanych wyborców Polski 2050 Szymona Hołowni. Najbardziej podzieleni w ocenach są sympatycy Lewicy.

TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	62	27	9	2
Polska 2050 Szymona Hołowni	40	28	18	14
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	33	22	30	15
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	31	39	17	13
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	6	73	12	9

Stosunek do istniejących ograniczeń determinuje poziom obaw przed zarażeniem koronawirusem. Im są one mniejsze, tym częstsze przekonanie o zbyt daleko idących ograniczeniach i restrykcjach.

TABELA 4

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	9	58	20	13
Tak, trochę się boję	19	53	16	12
Nie, raczej się nie boję	44	34	13	9
Nie, w ogóle się nie boję	58	29	3	10

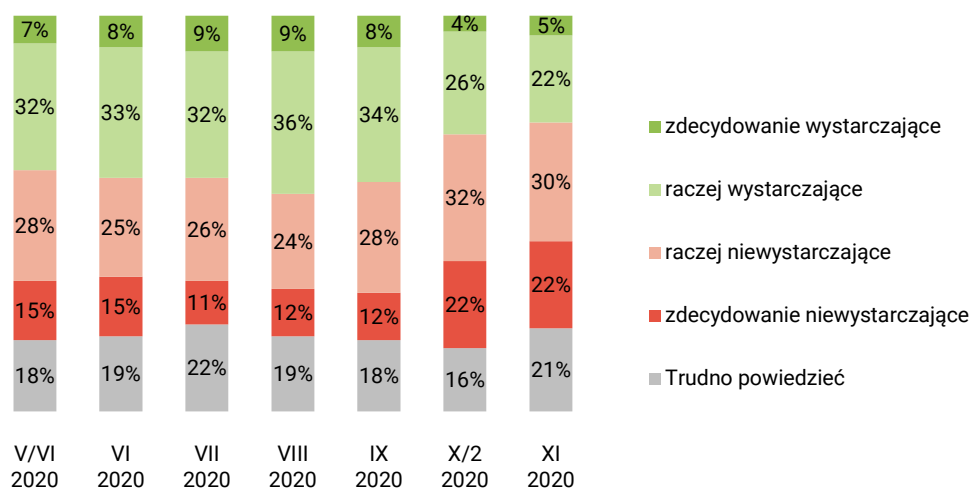
* Pominęto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

OCENA WSPARCIA DLA FIRM I PRACOWNIKÓW

Pogorszenie sytuacji epidemicznej i ograniczenia w działalności gospodarczej sprawiły, że w ostatniej dekadzie października postrzeganie sytuacji firm wyraźnie się pogorszyło. Z 40% do 54% zwiększył się odsetek badanych przekonanych, że dotychczasowe działania rządu mające na celu wsparcie przedsiębiorstw i ich pracowników są niewystarczające. Listopadowe badanie pokazuje stosunkowo niewielkie zmiany opinii. Ogółem 27% respondentów (o 3 punkty mniej niż w październiku) uważa, że pomoc państwa dla firm i pracowników jest wystarczająca. Ponad połowa (52%, o 2 punkty mniej niż poprzednio) określa ją jako niewystarczającą.

CBOS

RYS. 3. Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:

Zróźnicowanie opinii w tej kwestii widoczne jest przede wszystkim w odsetkach ocen negatywnych. Przekonanie, że pomoc państwa dla przedsiębiorstw i pracowników jest niewystarczająca, najczęściej wyrażają osoby do 34 roku życia (66%), mieszkańcy największych miast (61%), osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (67% badanych z wykształceniem wyższym, 67% ankietowanych o miesięcznych dochodach *per capita* co najmniej 3000 zł). Biorąc pod uwagę sytuację zawodową można dodać, że do osób najczęściej oceniających wdrożone programy osłonowe jako niedostateczne należą właściciele firm (84%), ale także pracownicy administracyjno-biurowi (75%), pracownicy usług (63%) oraz kadra kierownicza i specjaliści (61%).

Istotne znaczenie w tej kwestii ma orientacja polityczna i światopoglądowa. Działania rządu mające na celu wsparcie firm i przedsiębiorców za wystarczające uznaje 45% badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne, natomiast większość identyfikujących się z lewicą (70%) lub politycznym centrum (63%) uważa je za niedostateczne. Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym lepsze oceny działań rządu w tym zakresie.

Przekonanie, że pomoc państwa dla firm i pracowników jest wystarczająca, podziela większość sympatyków Prawa i Sprawiedliwości. Większość zwolenników ugrupowań opozycyjnych jest przeciwnego zdania.

TABELA 5

Potencjalne elektoraty	Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:		
	wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	59	16	25
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	19	73	8
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	14	72	14
Polska 2050 Szymona Hołowni	13	78	9
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	6	74	20

Po wyraźnym pogorszeniu ocen działań rządu w walce epidemią i jej skutkami, w pierwszej połowie listopada opinie w tej kwestii w znacznej mierze ustabilizowały się. Oznacza to jednak, że ponad połowa dorosłych Polaków negatywnie ocenia skuteczność rządu w zwalczaniu epidemii i jednocześnie ponad połowa uważa, że wsparcie państwa dla firm i pracowników jest niewystarczające.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		41	52	7	1049
Płeć	Mężczyźni	41	53	6	495
	Kobiety	42	50	8	555
Wiek	18–24 lata	26	72	2	77
	25–34	29	67	4	212
	35–44	33	60	8	180
	45–54	40	51	9	143
	55–64	48	43	9	206
	65 lat i więcej	59	31	9	232
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	45	8	422
	Miasto do 19 999	44	53	4	139
	20 000 – 99 999	36	53	11	211
	100 000 – 499 999	39	54	7	161
	500 000 i więcej mieszk.	29	66	5	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	54	35	12	178
	Zasadnicze zawodowe	56	34	10	249
	Średnie	40	55	5	328
	Wyższe	23	72	5	294
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	73	6	131
	Średni personel, technicy	35	63	2	30
	Pracownicy adm.-biurowi	28	67	6	70
	Pracownicy usług	29	60	11	83
	Robotnicy wykwalifikowani	48	46	6	112
	Robotnicy niewykwalifik.	42	51	8	35
	Rolnicy	58	34	9	47
	Pracujący na własny rach.	21	75	5	54
	Bezrobotni	34	50	16	18
	Emeryci	56	34	9	287
	Renciści	49	39	11	50
	Uczniowie i studenci	28	72		45
	Gospodynie domowe i inni	47	47	6	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	57	8	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	62	9	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	30	64	5	302
	prywatnym gosp. rolnym	50	42	8	54
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	47	40	14	70
	Od 1000 zł do 1499 zł	54	39	7	158
	Od 1500 zł do 1999 zł	43	50	7	169
	Od 2000 zł do 2999 zł	39	57	5	190
	3000 zł i więcej	23	72	5	128
Ocena własnych war. mater.	Źle	42	45	13	66
	Średnie	41	50	9	401
	Dobre	42	53	6	583
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	23	8	57
	Raz w tygodniu	53	40	8	365
	1–2 razy w miesiącu	42	49	9	126
	Kilka razy w roku	36	58	5	263
	W ogóle nie uczestniczy	24	70	6	222
Poglądy polityczne	Lewica	16	75	9	248
	Centrum	36	58	6	271
	Prawica	68	30	3	344
	Trudno powiedzieć	35	49	16	156

TABELA 2

		Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:				Liczba osób
		zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		25	48	15	12	1047
Płeć	Mężczyźni	26	42	18	14	491
	Kobiety	24	53	12	11	556
Wiek	18–24 lata	47	29	15	9	77
	25–34	34	40	14	12	210
	35–44	32	43	13	12	181
	45–54	23	49	11	16	143
	55–64	20	54	15	11	206
	65 lat i więcej	9	59	20	12	230
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	48	15	15	424
	Miasto do 19 999	19	56	15	9	137
	20 000 – 99 999	26	48	17	9	211
	100 000 – 499 999	31	48	10	11	160
	500 000 i więcej mieszk.	29	36	19	16	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	44	21	19	178
	Zasadnicze zawodowe	20	59	13	8	249
	Średnie	26	49	13	12	329
	Wyższe	34	39	15	12	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	35	17	12	131
	Średni personel, technicy	18	34	34	15	30
	Pracownicy adm.-biurowi	35	42	13	10	70
	Pracownicy usług	35	41	13	11	83
	Robotnicy wykwalifikowani	24	50	15	11	112
	Robotnicy niewykwalifik.	32	43	15	11	35
	Rolnicy	14	61	10	15	48
	Pracujący na własny rach.	40	37	8	15	53
	Bezrobotni	39	35	8	17	18
	Emeryci	11	61	17	12	285
	Renciści	14	48	11	27	50
	Uczniowie i studenci	48	21	19	12	44
	Gospodynie domowe i inni	27	55	12	6	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	41	23	9	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	38	33	14	14	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	32	44	13	12	301
	prywatnym gosp. rolnym	20	55	9	16	55
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	33	36	20	10	70
	Od 1000 zł do 1499 zł	22	55	16	8	159
	Od 1500 zł do 1999 zł	21	57	16	6	169
	Od 2000 zł do 2999 zł	29	45	14	12	189
	3000 zł i więcej	35	33	18	13	129
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	49	18	17	66
	Średnie	23	49	15	13	399
	Dobre	27	47	15	11	582
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	60	13	8	57
	Raz w tygodniu	20	57	13	9	363
	1–2 razy w miesiącu	25	55	10	10	126
	Kilka razy w roku	28	44	16	12	263
	W ogóle nie uczestniczy	31	31	20	18	221
Poglądy polityczne	Lewica	33	33	18	16	247
	Centrum	27	48	15	10	268
	Prawica	19	64	11	6	344
	Trudno powiedzieć	24	39	20	17	155

TABELA 3

		Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:			Liczba osób
		wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	52	21	1045
Płeć	Mężczyźni	30	52	18	492
	Kobiety	23	52	24	553
Wiek	18–24 lata	22	63	15	78
	25–34	21	68	12	210
	35–44	28	58	14	179
	45–54	26	55	19	142
	55–64	29	46	25	206
	65 lat i więcej	31	33	36	231
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	48	26	420
	Miasto do 19 999	27	49	24	139
	20 000 – 99 999	27	54	19	210
	100 000 – 499 999	29	57	14	161
	500 000 i więcej mieszk.	25	61	14	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	39	37	176
	Zasadnicze zawodowe	35	41	24	247
	Średnie	26	54	20	328
	Wyższe	23	67	11	294
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	61	11	129
	Średni personel, technicy	30	58	12	30
	Pracownicy adm.-biurowi	17	75	8	70
	Pracownicy usług	21	63	15	83
	Robotnicy wykwalifikowani	37	45	18	111
	Robotnicy niewykwalifik.	20	57	23	35
	Rolnicy	32	52	15	47
	Pracujący na własny rach.	12	84	4	54
	Bezrobotni	25	59	16	18
	Emeryci	30	35	36	286
	Renciści	26	45	29	50
	Uczniowie i studenci	31	54	14	45
	Gospodynie domowe i inni	21	53	26	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	56	10	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	62	17	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	23	64	13	300
	prywatnym gosp. rolnym	27	59	13	53
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	29	56	15	68
	Od 1000 zł do 1499 zł	37	43	20	159
	Od 1500 zł do 1999 zł	23	55	23	169
	Od 2000 zł do 2999 zł	31	54	15	190
	3000 zł i więcej	20	67	13	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	41	34	63
	Średnie	23	53	24	401
	Dobre	30	52	18	582
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	22	32	57
	Raz w tygodniu	34	40	26	363
	1–2 razy w miesiącu	30	57	13	126
	Kilka razy w roku	24	58	18	262
	W ogóle nie uczestniczy	12	68	19	221
Poglądy polityczne	Lewica	14	70	16	248
	Centrum	21	63	16	271
	Prawica	45	31	23	341
	Trudno powiedzieć	19	48	33	156